

Pán Ježiš demokraticky odsúdený na smrť

Jerzy Wolak

15. apríla 2022 ✚ *Cirkev Spoločnosť*

História nás učí, že kresťanstvo nie je možné zladit' s demokraciou. Táto pravda bola mnohokrát dokázaná, dôkladne analyzovaná, jej závery boli publikované už pred stáročiami, a napriek tomu sa neúnavná armáda „kresťanských demokratov“ snaží tieto dva organizmy spojiť, pričom jej nevaďí, že vzniká hybrid – umelý, smiešny a sterilný útvar.



Zdroj: Store norske leksikon

Všetky veľké omyly a herézy v Cirkvi sa týkali pokusov o násilnú demokratizáciu inštitúcie, ktorá je z definície hierarchická, založená na božskej autorite a nie na ľudských dohodách. Stačí sa pozrieť na učenie Wiklefa, Luthera alebo Kalvína, preštudovať princípy konciliarizmu, febronianizmu alebo hnutia *Wir sind Kirche* – všade nájdete zárodoky demokracie. V tejto chvíli sa pravdepodobne ozve rozhorčený hlas „kresťanského demokrata“, ktorý bude tvrdiť, že kresťanstvo bolo a je svojou podstatou demokratické, len v minulosti nebolo v súlade s duchom doby!

Nie je to pravda – najlepšie to dokazuje dnešná doba: storočie bezuzdnej demokracie, ktorá už dávno prestala byť len systémom menovania štátnych úradníkov a stala sa všeobecne prevládajúcou ideológiou, dokonca štátnym náboženstvom založeným na takmer magickom rituáli. Demokracia je dnes predmetom všeobecného uctievania. V dnešnom demokratickom svete Boh už dávno nie je najvyšším dobrom – nie je ním dokonca už ani človek – dôležitá je len demokracia. Nie je teda bôžikom, modlou, idolom, pred uctievaním ktorého nás vystríha prvé Božie prikázanie?

Pre Pravdu nie je miesto

Možno teda demokraciu zosúladiť s kresťanskou vierou a morálkou? Nie, pretože pravda nemá v demokracii miesto. Prevládajú v ňom najrôznejšie, protichodné názory verejnosti a pravdu má ten, kto má väčšinu hlasov. A čo hodnoty, morálka, Desatoro? V demokracii prinajmenšom neexistujú, ak nie sú vnímané ako brzdiaca sila, ktorú treba čo najrýchlejšie neutralizovať (tzn. eliminovať). Podstatou a základom demokracie je dohoda medzi ľuďmi. Ak sa teda napríklad zhodneme na tom, že vyžívanie sa v špiny je normou, pretože nám prináša fyzický pôžitok, a fyzický pôžitok (ako sme sa na tom predtým zhodli) má byť najvyššou ľudskou hodnotou, potom sa kresťanstvo okamžite stane verejným nepriateľom číslo jeden. Alebo zaradí

vyžívanie sa v špine medzi najlepšie skutky. *Tertium non datur*.

Ak je človek najvyššou autoritou, stvoriteľom seba samého, potom o tom, čo je dobré a čo zlé, rozhoduje väčšina hlasov. Skutki sa nedelia na dobré a zlé, ale na tie, pri ktorých je človek prichytený, a na tie, ktoré mu prejdú. (...) Neexistuje žiadny duch, žiadne absolútne. Správne a nesprávne teda závisí od rozhodnutia parlamentu, rovnako ako zákaz stávk v lotérii a predaj alkoholu po pol dvanástej večer, ako to výstižne vyjadril anglický spisovateľ William Golding. V demokracii je zmena odvekých, posvätných pravidiel otázkou piatich minút pri priaznivom rozdelení hlasov v parlamente. V praxi je preto plne demokratický systém, ktorý plne rešpektuje kresťanské princípy, len nesplniteľným snom alebo zbožným priáním.

A kam to všetko speje? Určite až do absurdity – príklad v tejto veci poskytuje anglikánske spoločenstvo z obdobia pred vlnou návratov do katolíckej Cirkvi, ktorého biskupi väčšinou odmietli dogmu o existencii pekla. Vtedy som sa pýtal, či Boh podpíše tento zákon. Dokonca som sa odvážil navrhnúť, žeby to asi mal urobiť, lebo inak by mohol byť väčšinou hlasov odvolaný. Čo sa aj stalo – anglikáni hlasovali nohami v otázke svojej zbožnosti a uprednostnili iné formy duchovnej činnosti pred cirkvou.

Lekcia z demokracie

Je Veľký piatok vhodný deň na takéto úvahy? Nemali by sme v deň, keď Kristus zomrel, radšej odložiť tieto svetské záležitosti a vystúpiť do výšin transcendentálnej kontemplácie eschatologického tajomstva? Keď je okolo nás toľko politiky, plnej rozdelenia a nepriateľstva, nie je lepšie zamerať sa počas Paschálneho trojdňa na vlastnú dušu? Áno, sväté slová – tento text nám to má pripomenúť s osobitným dôrazom na nemožnosť vylúčiť verejnú sféru zo sputovania svedomia, pretože práve tam sa rodia tie najstrašnejšie hriechy.

Nepodľahnime zvrátenej rétorike krásavcov. Z duchovnej reflexie nesmieme vylúčiť politické otázky, pretože – predovšetkým v demokracii – neexistuje oblasť života, ktorá by nebola spojená s politikou. A žiadny deň nie je vhodnejší na zamyslenie sa nad demokraciou ako Veľký piatok, deň, keď náš Kráľ bol usmrtený demokratickou cestou.

Veľký piatok je vynikajúcou lekciami demokracie. V provinciách sa rodí masové sociálne hnutie, v ktorom „skupina, ktorá má moc“, vidí ohrozenie svojho privilegovaného postavenia. Pociťujú strach pred jeho Vodcom, pretože ľud obdivoval jeho učenie (Mk 11,18). Na uzavretom stretnutí vplyvnej loby sa prijme rozhodnutie o odstránení hrozby, čo sa nezaobišlo bez kontroverzií, ktorú však Kajfáš ju pohotovo vyriešil uchýliac sa k demagógii: „*Neuvedomujete si, že je pre vás lepšie, ak zomrie jeden človek za ľud a nezahynie celý národ*“ (Jn 11,50). Dôležité je len, aby to nebolo vo sviatok, aby sa ľud nezbúrnil (Mt 26,5). V čase sviatku bolo totiž v Jeruzaleme veľa pútnikov z provincií a práve takýchto pútnikov – obyvateľov regiónov vzdialených od hlavného mesta – sa „elita“, izolovaná od skutočného života národa, najviac obáva.



Zdroj: picryl.com

Na milosť a nemilosť démosu

Ježiš bol zatknutý nezákonne a súdený nezákonne – aké demokratické, ak len to schváli väčšina. Neskôr židovský dav, podnietený vplyvnou farizejskou lobby, hlasoval za jeho ukrižovanie na zhromaždení pred rímskym prétorom a Pánovi učeníci s tým nemohli nič urobiť – boli v menšine. V tejto súvislosti mi prichádza na myseľ arcidemokratický nástroj – prieskum verejnej mienky. Jeho jalovosť možno najlepšie demonštrovať porovnaním Veľkého piatku s Kvetnou nedeľou. Zástup, ktorý nadšene vítal Ježiša a vlastné plášte mu podkladal pod nohy, teraz, keď nesie kríž, ho oplúva a bije. Vskutku, priazeň démosu je vrtošivá.

Ale na druhej strane, ako môžeme vedieť, či ide naozaj o ten istý dav? Koniec koncov, zatknutie a súdny proces sa uskutočnili v tajnosti, takže mnohí Ježišovi prívrženci nemali ani potuchy o tom, čo sa s ním deje, najmä preto, že sa to stalo v piatok, keď sa zbožní Židia sústreďujú predovšetkým na nadchádzajúcu sobotu a v tento deň boli ešte zaneprázdnení prípravami na Paschu. Pravdepodobne sa teda do hry zapojil ďalší mechanizmus demokracie – zastúpenie. *Démos*, ako vieme, jedáva kaviár ústami svojich zástupcov. Nemusí vlastnými. Tak to mohlo byť aj v deň Pánovho umučenia, lebo vieme, že židovskí starší povolali množstvo falošných svedkov – mnohí proti nemu krivo svedčili (Mk 14,56). Nie je teda vylúčené, že medzi tými, ktorí kričali: „Ukrižovať ho!“ (Mt 27,23) bola väčšina starostlivo vybranou skupinou.

Nevysvetľuje to aj nepochopiteľnú slepotu davu? Márne Pilát trikrát vyhlásil, že Ježiš je nevinný, márne trikrát dokazoval, že na ňom nenašiel žiadnu vinu – nešťastný národ sa ústami svojich predstaviteľov (nie nevyhnutne vlastných) dopustil najväčšieho rúhania slovami: „Nemáme kráľa, iba cisára!“ (Jn 19, 15), čím sa vlastne zriekol Boha.

Paschálne triduum, čas intenzívnej sebareflexie a zamyslenia sa nad svetom okolo nás, by nám malo ozrejmiť, že udalosti pred dvetisíc rokov a okolnosti, za ktorých sa odohrali, nie sú piesňou dejín, ktorá už doznela, ale stále aktuálnym učením, a to nielen v prísne náboženskom zmysle slova, a zamyslenie

náboženského charakteru by malo v našej mysli okamžite vyústiť do spoločensko-politickej reflexie. Veď tak sme boli stvorení – ako *zoon politikon* – spoločenský tvor, ktorý sa zo svojej podstaty usiluje o spoločné dobro.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/pan-jezis-demokraticky-odsudeny-na-smrt/>